

Humandemokraterna

Valmanifest 2014

Ordet *human* i vårt partinamn kommer från latinet och betyder *mänsklig*. Det anger såväl vår verklighetsuppfattning som våra värderingar. Universum liksom vår planets alla livsformer är *naturliga* fenomen. Vi måste utan vägledning av några övernaturliga krafter själva ansvara för att våra liv och samhällen präglas av humanitet - av *medmännisklighet*.

EN KORT BERÄTTELSE

Vårt **perspektiv** är vetenskapens. Det universum vi känner till uppstod för 13.7 miljarder år sedan. Vår egen galax Vintergatan beräknas bestå av 100 miljarder stjärnor vilka i sin tur kan omges av planetsystem liknande solens. Jorden är 4.5 miljarder år och för 3.5 miljarder år sedan uppstod det första livet i form av självreproducerande komplexa molekylstrukturer. Allt liv på jorden i dag härstammar från en enda urcell.

Under den långa slumpmässiga evolutionsprocessen differentierades livsformerna. Arter dog ut och nya tillkom. För 6-7 miljoner år sedan började människosläktet att skiljas ut från de afrikanska apornas stamträd. Den moderna människan (*Homo Sapiens*) uppstod som en speciell art i södra Afrika för 200 000 år sedan. En mindre grupp vandrade in i Asien och spred sig efter hand till alla kontinenter.

Människans långa liv i mindre, icke hierarkiska samlar- och jägargrupper har format vår arts förmåga till samarbete, medkänsla (empati) och oegennyttig hjälpsamhet (altruism) men också - på ont och gott - vår förmåga till anpassning. Jordbrukssamhällets uppkomst för 10 000 sedan förändrade drastiskt det liv människan var ämnad att leva. Bofastheten, ägodelarna och arbetsfördelningen klasskiktade samhällena och alstrade konflikter.

Vår **värdegrund** är *upplysningstraditionen* och idéerna om *mänskliga rättigheter* - individens frihet och integritet och människornas samverkan i samhällen präglade av demokrati, solidaritet och tolerans. Vi vill stärka jämlikheten och det skapande arbetet i det ekonomiska livet genom att stödja etableringen av personalägda och idéburna företag i såväl marknadsekonomin som i välfärdsproduktionen.

Vår **politiska analys** är att Sverige är inne i en ny historiskt teknologisk-, ekonomisk- och politisk förändringsprocess. Under de närmaste årtiondena förväntas ytterligare hundratusentals arbetsuppgifter komma att bortrationaliseras genom ny teknologi och den globala konkurrensen. För att klara denna stora utmaning krävs en innovativ näringspolitik och en handlingskraftig statsmakt som kan värna landets materiella livsbetingelser. Vi är inte säkra på att de aktuella regeringsalternativen har denna förmåga.

Sverige är genom sina tidigare fem nationella minoriteter och den nutida stora invandringen i allt större utsträckning ett flerethniskt och flerkulturellt samhälle med många skilda identiteter. Det politiska sammanhang där våra gemensamma levnadsförhållanden och öde avgörs är dock fortfarande den svenska nationalstatens. För att värna den sociala tilliten och motverka framväxten av en ny typ av klassamhälle krävs en ny övergripande inkluderande nationalidentitet som inte gör skillnad på människors ursprung och humana säridentiteter. Kärnan till en sådan gemensam politisk grundidentitet finns i FN:s "Förklaring om de mänskliga rättigheterna" som förutom sitt ställningstagande för det demokratiska styrelseskicket och den individuella friheten även innehåller krav på kulturella och socioekonomiska grundrättigheter.

REFORMFÖRSLAG

Lagstadgad rätt till arbete och självförsörjning

Ett solidariskt välfärdssamhälle som Sverige kan inte i längden ha 400 000 arbetslösa, hög långtidarbetslöshet och stora skillnader mellan olika folkgrupper. Ungdomsarbetslösheten i gruppen 18-24 år är över 20 procent (enligt EU:s statistikregler). Av utrikes födda i åldern 20-64 förvärvsarbetade 58 procent 2012. Motsvarande siffra för inrikes födda var 82 procent. I gruppen flyktingar arbetar 60 procent 15 år efter ankomsten till Sverige. Av de som är inskrivna vid arbetsförmedlingen är 38 procent utrikesfödda.

Rätten till utbildning finns inskriven i Sveriges grundlag (RF 2 kap. 18 §) men inte rätten till arbete. Det är nu hög tid att även rätten till arbete garanteras juridiskt. Det är en omfattande reform men vi tror att den i huvudsak kan genomföras inom befintliga institutioner och utan att den relativa balansen mellan marknadsekonomin och en skattefinansierad välfärdsproduktion rubbas. Redan i ett inledningskede kommer det att finnas åtskilliga miljarder tillgängliga i de redan befintliga statliga och kommunala bidrags- och åtgärdssystemen (*Försörjningsstöd, Välfärdstjänster, Aktivitetsstöd, Lönebidrag, Anordnarbidrag, etc.*). Vi föreslår tills vidare en övergångslösning - med förkortade men fortsatt relativt långa A-kasseperioder – enligt det nuvarande försäkringssystemet.

I sina huvuddrag är vår idé en enkel och konsekvent (frivillig) arbetslinje. En arbetsökande skriver in sig vid Arbetsförmedlingen (AF). En första fas, från 1 till-max 100 dagar är en period för upprättande av individuell handlingsplan, arbetssökning, kortare studiekurser och eventuell provtjänstgöring på olika arbetsplatser. Ersättning betalas ut enligt den nedan föreslagna nya obligatoriska A-kassans inkomstrelaterade ersättning.

Har inte arbete erhållits på ordinarie arbetsmarknad under denna första fas anställs den arbetssökande under en andra fas på 100 dagar i ett statligt bemannings- och rekryteringsföretag med inledningsvis en ersättning som motsvarar den arbetssökandes A-kassa. Under denna fas ges tid för fortsatt arbetssökande men även möjlighet till uthyrning till avtalsenlig lön och provanställningar med i vissa fall lönesubventioner i såväl marknadsekonomin som stat och kommun och den skattefinansierade privata välfärdsproduktionen. Om arbetslösheten kvarstår efter denna period övergår ett obligatoriskt ansvar till den arbetssökandes kommun att erbjuda arbete till avtalsenlig lön. Tjänster i kommunsektorn kan i vissa fall delfinansieras med statsmedel.

Arbetsökande med olika grader av arbetsoförmåga och som erhåller motsvarande ersättning för detta från andra trygghetssystem ska i första hand beredas arbete i marknadsekonomin och där ersättas med avtalsenligt lön för sin faktiska arbetsförmåga - om nödvändigt genom lagstadgad platskvotering i relation till företagets personalstyrka.

Den arbetssökande ska så långt som det är möjligt erbjudas arbete enligt sina önskemål och förutsättningar. Gentemot den som av något skäl inte behöver eller inte vill arbeta har samhället genom sina arbetserbjudanden fullgjort sina solidariska förpliktelser.

Andra fördelar med lagstadgad rätt till arbete är att alla ges möjlighet att kontinuerligt bygga upp sin framtida pension, vilket är nödvändigt i det nya pensionssystemet, och att normalarbetstiden kan börja sänkas genom att fler deltar i den samhälleliga produktionsprocessen.

Obligatorisk omställningsförsäkring (A-kassa)

Relaterad till vårt förslag om lagstadgad rätt till arbete är införandet av en obligatorisk statlig omställningsförsäkring. Inträde sker vid den första anställningen eller vid inskrivning vid Arbetsförmedling. Inkomstrelaterad ersättning 80 procent upp till takgränsen 30000 kr under max 200 ersättningsdagar. Grundbelopp/minimibelopp 400 kr per ersättningsdag.

För inkomstrelaterad ersättning krävs minst åtta månaders sammanhängande anställning. Administrationen sköts av de nuvarande A-kassorna och utbetalningen från den statliga försäkringen kan samordnas med utbetalningar från eventuella avtalsförsäkringar.

Näringspolitisk offensiv för nya jobb

Det svenska näringslivet pressas allt hårdare av den globala konkurrensen. Världen över utvecklas en avancerad industri- och tjänsteproduktion till lönekostnader som är avsevärt lägre än de svenska. Staten och det nationellt lojala privatkapitalet måste tillsammans göra en kraftsamling för att värna och utveckla det svenska näringslivet genom forskning, innovationer, finansieringsfonder och investeringar i ny produktionsteknologi, förnybar energi och infrastruktur.

Om det privata näringslivet inte klarar av att skapa tillväxt och säkra sysselsättningen för en växande befolkning utan lönedepressning och försämrade arbetsförhållanden måste staten ta egna initiativ till att etablera nya marknadsföretag. Efter en stabiliseringsperiod med eventuellt lägre förräntningskrav skulle dessa företag genom prestationsbaserade optionsprogram succesivt kunna omvandlas till personalägda bolag och även börsnoteras. Inga ytterligare statliga bolag ska för närvarande utförsäljas.

Valfrihet, ägandeformer och vinster i välfärden

Det under efterkrigstiden av arbetarrörelsen och socialliberaler uppbyggda välfärds-systemet började genom *Friskolereformen* 1992 och val av skola via *skolpeng* att dras in i den privatkapitalistiska marknadsekonomin. Utifrån våra både jämlikhetsfrämjande och frihetliga utgångspunkt föreslår vi en alternativ avvägning för att styra bort från det allt mer vindsdrivna systemet.

De redan etablerade valfrihetsreformerna i skolan, förskolan, sjukvården och äldreomsorgen bibehålls men krav på verksamheternas kvalitet, personalbemanning, ekonomisk öppenhet m.m. skärps upp i lagstiftningen. Landstingen och kommunerna behåller den demokratiska kontrollen och avgör om Lagen om valfrihet (LOV) ska tillämpas och om nya utförare ska få etablera sig.

Vid nyetablering av privata välfärdsproducenter ska endast demokratiskt styrda personalägda bolag, brukarkollektiv och idéburna organisationer tillåtas. Den juridiska formen kan vara en *ekonomisk förening* (kooperativ), vanliga *aktiebolag* eller *aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning* (SVB) där en personalägd ekonomisk förening äger majoriteten av aktierna. De tillåtna driftformerna kan senare om nödvändigt kompletteras med vinstbegränsande regler.

Arbetsro i en mer likvärdig skola

För att minska stressen och skapa tydlighet beträffande kunskapskraven föreslår vi att skolämnena för årskurs 1-8 uppdelas i ett stort antal svårighetsgraderade vertikala och horisontella nationellt upprättade kunskapsmoduler, vilka kan studeras flexibelt beroende på den enskilde elevens mognad och intresse. Vid prov ges endast omdömena *Godkänt* respektive *Ännu inte godkänt*.

- Resoluta ingripanden och avskiljning från klassrummet vid ordningsstörningar.
- Kommunal vetorätt vid nyetablering av fristående skolor.
- Förskoleklasserna förs över till grundskolan med bibehållen pedagogik.
- Statligt ekonomiskt stöd till kommuner med svaga skolresultat.
- Skolan bör organiseras i mer flexibla elevgrupperingar för att underlätta fokuserad lärarundervisning på specifika moment.

Utökad och tredelad föräldraförsäkring

Föräldraförsäkringen utökas till 18 månader med sex månader reserverade för vardera föräldern och sex månader till fri fördelning. *Vårdnadsbidraget* som kommunerna har rätt att fatta beslut om avskaffas.

Migrations- och integrationspolitik

Sverige är genom sin generösa asyl och invandringspolitik det land i Europa som tar emot flest flyktingar och andra invandrare i förhållande till sin folkmängd. Under 2001-2013 ökade landets befolkning med 762 000 personer. Av dessa var 713 000 utrikes födda eller inrikes födda av två utländska föräldrar. Under 2014 förväntas 80 000 nya asylsökande. I den tongivande opinionsbildningen förringas omfattningen och de samhälleliga effekterna vad gäller sysselsättning och integration av denna förändringsprocess.

- Den av Alliansen och MP avskaffade behovsprövningen av arbetskraftsinvandring utanför EU-området återinförs.
- Asylsökande som inte är flyktingar enligt FN:s flyktingkonvention bör i större utsträckning stödjas i sina närområden.
- Vid rätt till asyl beviljas endast temporärt uppehållstillstånd i två år som därefter automatiskt förlängs till permanent uppehållstillstånd om inga särskilda skäl föreligger.
- Asyl och uppehållstillstånd ska endast ges till asylsökande som ansluter sig demokratins och de mänskliga rättigheternas värdegrund.

Utanförskapsområdena har under perioden 2006-2012 ökat från 156 till 186 och till totalt 566 000 personer (Den nya välfärden 2014). Utanförskapet och den höga arbetslösheten i dessa områden kan endast brytas genom konsekvent kamp mot diskriminering, resurstillskott till skolan och andra områden, samt radikala reformer som vårt förslag om rätt till arbete.

Fullfölj svenska statens sekularisering

När statskyrkan avskaffades år 2000 var det ett nytt historiskt steg i utvecklingen av den svenska statens livsåskådningsmässiga neutralitet. Det finns dock fortfarande teistiska kvarlevor i lagstiftningen som bör avskaffas:

- kravet i regeringsformen att statschefen/kungen skall "vara av den rena evangeliska tron";
- samfundens myndighetsutövande vigselrätt när det gäller äktenskapets civilrättsliga status;
- rätten att driva religiösa friskolor med statsmedel;
- statsbidrag till religiös verksamhet och statlig hjälp att driva in samfundens medlemsavgifter;
- benämningen *religionskunskap* ändras till *livsåskådningskunskap*;
- de teologiska fakulteterna avskaffas och dess vetenskapliga verksamheter överförs till humaniora och samhällsvetenskap.

HUMANDEMOKRATERNA I ÅRETS VAL

Vi har börjat formulera ett politiskt alternativ inför det troligen mer avgörande riksdagsvalet 2018. Då om inte förr kommer årets valvinnare att utvärderas för sin förmåga att värna våra grundläggande livsbetingelser och livskvalité – demokratin, miljön, ekonomin, jobben, rättstryggheten och den solidariska välfärden.

Den som inte har tillgång till vår egen valsedel kan rösta genom att ta en "blank" riksdagsvalsedel som finns utlagda i alla vallokaler och skriva dit partinamnet *Humandemokraterna*. Partiets resultat kommer av *Valmyndigheten* att presenteras under rubriken Övriga partier/ Beställda valsedlar. Vårt Valmanifest kan du ladda ner på vår tills vidare mycket ofärdiga hemsida *Humandemokraterna.se*

Väl mött vid valurnan den 14 september